

การมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
ชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันตา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์

Public Participation in Development of Model Village
on Sufficiency Economy, Ban Rong Mak Noi Community,
Kalantha Sub-district, Mueang District, Buriram Province

ศรีนวล แดงภู*
ชาวฤทธิ์ โสภักดี*
ขวัญนภา วงศ์ไพศาลศิริกุล*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันตา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 2) การมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันตา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันตา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้าครอบครัวที่อาศัยในชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันตา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 61 ครัวเรือน เป็นการวิจัยเชิง

ปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลด้านต่าง ๆ ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรที่ศึกษา และใช้สถิติเชิงอนุมานอธิบายเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันตา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับ

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาลังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

การมีส่วนร่วมของประชาชนของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันตา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากันรองลงมาด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3) ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันตา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม การพัฒนา หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

Abstract

This research aimed to study 1) Knowledge of Sufficiency Economy of Ban Rong Mak Noi Community, Kalantha Sub District, Mueang District, Buriram Province, 2) Public Participation of Ban Rong Mak Noi Community, Kalantha Sub District, Mueang District, Buriram Province, and 3) The relation of knowledge of Sufficiency Economy and Public Participation of Ban Rong Mak Noi Community, Kalantha Sub District, Mueang District, Buriram Province. The sample used for this research was 61 heads of family resided in Ban Rong Mak Noi Community, Kalantha Sub District, Mueang District, Buriram Province. It was quantitative research in which questionnaire was used as research tool and Descriptive Statistics was used to explain the various data by distribution of Frequency,

Percentage, Standard Deviation to find out the variable and inferential Statistics was used to find out the relation of knowledge of Philosophy of Sufficiency Economy and public participation of Ban Rong Mak Noi Community, Kalantha Sub District, Mueang District, Buriram Province by Correlation analysis. The finding of Research was as follows: 1) the knowledge of Philosophy of Sufficiency Economy as a whole was at a high level. 2) The public participation of Ban Rong Mak Noi Community, Kalantha Sub District, Mueang District, Buriram Province as a whole was at a high level. While it was considered individually from a high averaged item to a low averaged item, it was found that public participation in respect of receiving benefit and evaluation was at the same level, which was followed by an aspect of public participation in action and decision making. 3) The knowledge of Philosophy of Sufficiency Economy and Public Participation of Ban Rong Mak Noi Community, Kalantha Sub District, Mueang District, Buriram Province was positively relevant at statistical significant level at 0.01, which conformed to hypothesis.

Keywords: Participation, Development, Model Village on Sufficiency Economy

บทนำ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนับได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นกับทุกระดับได้เป็นอย่างดี ในการแก้ปัญหาจะเกิดขึ้นและสำเร็จได้ด้วยดีจากความร่วมมือ ความ

สามัคคี และความเข้าใจในศักยภาพของชุมชนในการรวมตัวกันทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือค้ำจุนซึ่งกันและกันระหว่างกัน ระหว่างกลุ่ม และระหว่างชุมชน อันจะทำให้การเอารัดเปรียบกันหรือความเหลื่อมล้ำในสังคมหมดไป และก่อให้เกิดความพอเพียงอันเป็นเกราะที่เข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับครอบครัว ชุมชน และประเทศได้ การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยเริ่มที่ตนเอง ตลอดจนเสริมสร้างบทบาทของครอบครัวให้สามารถจัดการตนเองเกี่ยวกับความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การปกครองและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลาง ยึดหลักการพึ่งตนเองและหลักการมีส่วนร่วมของชุมชน ตามแนวทางระบอบประชาธิปไตยโดยนัยเอง โดยมีการวางยุทธศาสตร์การพัฒนาต่าง ๆ เพื่อความอยู่ดีมีสุขตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงโดยอาศัยทุนเดิมของประเทศที่มีอยู่ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ มีภูมิคุ้มกัน และสร้างสมดุลของการพัฒนาให้เกิดขึ้นทุกมิติ ทั้งเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาประเทศให้เกิดการอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนในระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยใช้กลไกการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนในแผนพัฒนา ฉบับที่ 12 (2560-2564) ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับชุมชน ระดับภาค และระดับประเทศในทูลขึ้นตอนของแผนอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาประเทศ กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาเพื่อมุ่งสู่ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป โดยวางยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งหมด 10 ยุทธศาสตร์ คือ 1) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ 2) ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม 3) ยุทธศาสตร์การสร้างการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน 4) ยุทธศาสตร์การเติบโต

ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5) ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคงและยั่งยืน 6) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบและหลักธรรมาภิบาลในสังคมไทย 7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ 8) ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม 9) ยุทธศาสตร์การพัฒนากาด เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ และ 10) ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา โดยมีดีในการพัฒนานั้นได้ให้ความสำคัญการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่พอประมาณ มีเหตุผล และมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเพื่อความยั่งยืนของสังคมไทยตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการดำเนินชีวิตมนุษย์บนโลกใบนี้ เพราะมนุษย์อยู่ร่วมกันเป็นสังคมต่างพึ่งพาอาศัยกันและต่างต้องมีบทบาทภาระหน้าที่ต้องรับผิดชอบตามวาระโอกาสที่มาถึง ความสามารถของผู้นำชุมชนในการขับเคลื่อนการพัฒนาหมู่บ้านสร้างความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่ชุมชน พัฒนาทักษะการดำรงชีวิตและขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนตามบริบทของชุมชนนั้น ๆ โดยทางกรมการพัฒนาชุมชนกำหนดเกณฑ์ชี้วัดของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นหมู่บ้านต้นแบบ มีศักยภาพ 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด ซึ่งในจังหวัดบุรีรัมย์มีหมู่บ้านที่นำสนใจหลายที่ (กรมพัฒนาชุมชน, 2557) ชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันทา อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นชุมชนที่นำสนใจโดยได้ดำเนินชีวิตยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีผู้นำคือผู้ใหญ่บ้านบุญมี ปิตตาระเต ชับเคลื่อนเพื่อให้หมู่บ้านหรือชุมชนนี้เป็นต้นแบบของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันทา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันทา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันทา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์

สมมติฐาน

มีความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันทา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์

ระเบียบวิธีวิจัย

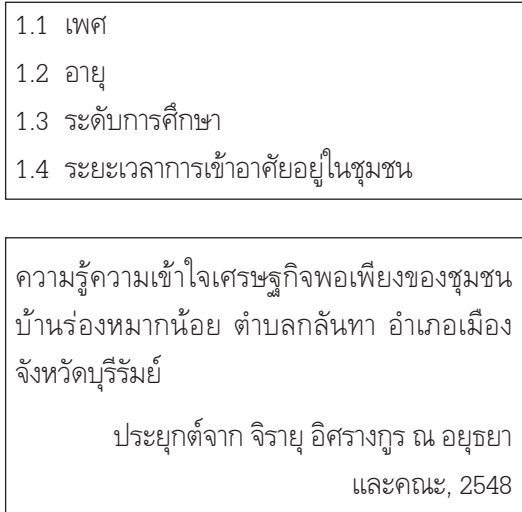
การศึกษาวิจัยครั้งนี้ประชากรที่ใช้ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยในชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันทา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวที่อาศัยในชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันทา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 61 ครัวเรือน

การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เลือกโปรแกรมวิเคราะห์ที่ได้เหมาะสมสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่ออธิบายลักษณะข้อมูลด้านต่าง ๆ ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรที่ศึกษา และใช้สถิติเชิงอนุมานอธิบายเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันทา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ (Correlation) ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ประคอง กรรณสูตร, 2542)

กรอบแนวคิด

งานวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันทา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ตัวแปรอิสระ
(Independent Variables)

ตัวแปรตาม
(Dependent Variables)

ผลการวิจัย

1. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 0.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้หัวใจสำคัญของแนวพระราชดำริเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่นั้น คือ การส่งเสริมการพัฒนาตามลำดับขั้น โดยเริ่มต้นจากการสร้างความมั่นคงให้แก่เกษตรกรและครอบครัวก่อน หลังจากนั้นจึงรวมตัวกันทำกิจกรรมในชุมชน กลายเป็นชุมชนเข้มแข็ง ลดการพึ่งพิงหน่วยงานภายนอก และการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิตจำเป็นต้องเริ่มต้นจากการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ($\bar{X} = 0.98$) มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก รองลงมาปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว และเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการ

ประยุกต์ในเกษตรทฤษฎีใหม่, เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่ โดยเป็นกรอบแนวคิดที่ชี้บอกหลักการและแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่, ถ้าเราใช้ชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เราสามารถกู้ยืมเงินได้, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารการเงินได้เป็นอย่างดี, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การทำน้ำสกัดชีวภาพ หรือน้ำยซักล้างใช้เอง, แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดในอุดมคติ, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่สามารถนำไปใช้ได้กับคนทุกวัยและทุกศาสนา ($\bar{X} = 0.97$) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการสร้างรากฐานของประเทศเฉพาะด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก, เศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน, ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสามารถประยุกต์ใช้ในสังคมแต่ละระดับทั้งระดับปัจเจกบุคคล ระดับชุมชน และระดับรัฐได้ ($\bar{X} = 0.95$) เศรษฐกิจพอเพียงส่งเสริมให้ผลิตเพื่อบริโภคเองเท่านั้นแต่ไม่ส่งเสริมการผลิตเพื่อค้าขาย, เศรษฐกิจพอเพียงไม่สนใจความทันสมัย,

การพัฒนาประเทศที่ใช้กลไกการถ่ายโอนเทคโนโลยีจากต่างประเทศชดเชยกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 0.92$) ถ้าเราใช้ชีวิตตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เราสามารถใช้ของแพงหรือฟุ่มเฟือยได้ ($\bar{X} = 0.87$) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขัดต่อหลักการทางธุรกิจที่เน้นการหากำไรได้ ($\bar{X} = 0.51$) ถ้าใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเลิกค้าขายกับภายนอกได้ ($\bar{X} = 0.39$) และการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกชดเชยกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 0.30$) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย หมู่ 12 ตำบลกลันตา อำเภอมืองจังหวัดบุรีรัมย์

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมา มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการชุมชนตัดสินใจเลือกโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.75$) การมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผนหรือคัดเลือกกิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ($\bar{X} = 3.74$) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและนำเสนอปัญหา ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.72$) การมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือและพิจารณาโครงการต่าง ๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.62$) การมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อการแก้ไข/พัฒนาที่ตรงประเด็น ($\bar{X} = 3.57$) และการมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลต่าง ๆ ในชุมชน เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกกิจกรรมหรือ โครงการที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนา

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.39$) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโดยภาพรวมมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกระยะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มงานต่างๆ ในชุมชนมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.80$) รองลงมาการมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินงานการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.74$) การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแผนงานการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.69$) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการเมื่อมีกิจกรรมหรือโครงการในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.67$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานตามแผนงานการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.61$) การมีส่วนร่วมในการเชิญชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติงานการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.54$) และการมีส่วนร่วมในการคัดค้านหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล เมื่อคณะกรรมการพัฒนาชุมชนดำเนินกิจกรรมที่ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.48$) ตามลำดับ

ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงสามารถแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมา การเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จากกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ชุมชนได้ร่วมกันทำ ($\bar{X} = 3.93$) การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.87$) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมหรือ

โครงการต่างๆ ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.87$) การมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมของชุมชนที่ทำให้มีการพบปะสังสรรค์สร้างความสามัคคีในชุมชนมากขึ้น ($\bar{X} = 3.85$) การมีความยินดีและภาคภูมิใจเมื่อโครงการต่าง ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวท่านและชุมชน ($\bar{X} = 3.79$) การมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ($\bar{X} = 3.72$) และการมีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.67$)

ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า การมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมาการมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 3.93$) การมีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.92$) การมีส่วนร่วมในการประมวลผลการปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน ($\bar{X} = 3.90$) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของกลุ่มงานต่าง ๆ ในชุมชน ($\bar{X} = 3.85$) การมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการชุมชนในงานด้านการพัฒนาชุมชนเพื่อปรับปรุงกิจกรรม ($\bar{X} = 3.77$) และการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือเพื่อเตรียมการประเมินผลการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง กับการมีส่วนร่วมในการติดตามดูผลงานและสภาพปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X} = 3.67$) ตามลำดับ

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันทา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกซึ่งอยู่ในระดับสูงกับความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.6823, 0.6381, 0.5945$) ตามลำดับ และการมีส่วนร่วมในการประเมิผลมีความสัมพันธ์เชิงบวกซึ่งอยู่ในระดับปานกลางกับความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.5368$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยอภิปรายได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีหัวใจสำคัญของแนวพระราชดำริเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่นั้น คือ การส่งเสริมการพัฒนาตามลำดับขั้น โดยเริ่มต้นจากการสร้างความมั่นคงให้แก่เกษตรกร และครอบครัวก่อน หลังจากนั้นจึงรวมตัวกันทำกิจกรรมในชุมชน กลายเป็นชุมชนเข้มแข็ง ลดการพึ่งพิงหน่วยงานภายนอกและการจะนำเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ให้ได้ผลในการดำเนินชีวิต จำเป็นต้องเริ่มต้น จากความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางโดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว และเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการประยุกต์ในเกษตรทฤษฎีใหม่ มีความสอดคล้องกับแนวคิดของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่อธิบายว่า การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท

โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนการใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผนการตัดสินใจและการกระทำพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของศีลวัต ครีส์วัตต์ (2552) ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจและปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันและเป็นแนวทางการเผยแพร่แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ว่าความเข้าใจถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นจะเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตสายกลาง โดยต้องมีความร่วมมือทางภาคีรัฐสนับสนุนส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ให้เข้าถึงประชาชนทุกระดับชั้น ปัจจุบันจะเห็นว่าการนำเสนอผ่านสื่อมวลชนสามารถให้ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับผู้ที่มีการศึกษาสูงได้ค่อนข้างดีแล้ว แต่ยังไม่สามารถสื่อสารให้ผู้ที่มีการศึกษาดำเนินเข้าไปได้ ควรใช้รูปแบบการนำเสนอแบบใหม่ ๆ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ถูกต้อง

2. อภิปรายผลการมีส่วนร่วมเป็นรายด้าน

การมีส่วนร่วมของประชาชนของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันหา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมิผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 อยู่ในลำดับแรกรองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65

จากผลการวิจัยที่ได้สามารถนำมาอภิปรายผลจำแนกตามรายด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.65 อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านร่องหมากน้อยนั้นประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดขั้นตอนหรือแผนงานการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาประกาดิต สิริเมโธ (ฉฐิติปธิธิกร) (2557) ซึ่งได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผลวิจัยพบว่าด้านที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เพราะประชาชนในชุมชนต้องร่วมมือกันมีความสามัคคีในการแก้ไขปัญหาไปด้วยกัน โดยมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง เพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะให้เกิดความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ศรีสิงห์ (2558) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรมชุมชนเขตเทศบาลนครพิษณุโลก และศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรมชุมชน เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ผลวิจัยพบว่า ความสามัคคี ความผูกพัน ความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น ความโปร่งใส ภาวะผู้นำ การรับรู้ข่าวสาร ความมั่นคง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมและความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นปัจจัยสำคัญในการมีส่วนร่วมการตัดสินใจในการกระทำใด ๆ

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.66 แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านร่องหมากน้อยนั้นประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มงานต่างๆ ในชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมหรือดำเนินงานตามแผนงานการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากสอดคล้องกับงานวิจัยของภัทพร ศรีหมอกเมฆ (2551) ที่กล่าวว่า ประชาชนมีส่วนร่วมในการเตรียมงบประมาณและเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการขออนุมัติงบประมาณประจำปี และสำรวจข้อมูลสภาพปัญหา/ความต้องการในการจัดทำแผนพัฒนาตำบล

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.83 แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านร่องหมากน้อยนั้นประชาชนในชุมชนได้มีความเห็นว่าชุมชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จากกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่ชุมชนได้ร่วมกันทำด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และเห็นว่าการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงสามารถแก้ปัญหาในชุมชนได้อย่างยั่งยืน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัษฎพงศ์ บุญญาหวัตร (2552) ที่กล่าวว่า ด้านการมีส่วนร่วมการรับผลประโยชน์ ซึ่งพบว่า กลุ่มอายุ 50-59 ปี และ 60 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนมากกว่า กลุ่มที่มีอายุ ตั้งแต่ 18 - 28 ปี และกลุ่มอายุ 29 - 39 ปีเนื่องจากว่า ประชาชนที่ใช้เวลาประจำวันอยู่ในชุมชนมากที่สุดคือผู้สูงอายุ คือ กลุ่มอายุ 50 ปีขึ้นไป โดยการใช้เวลาว่างจากงานครอบครัวแล้ว

มีโอกาสกระทำกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนมาก ส่วนกลุ่มประชาชนที่อยู่ในวัยทำงานก็คือ 18 - 39 ปี ต้องออกไปทำงานนอกบ้านและนอกชุมชน จึงทำให้เวลาในการร่วมกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ของชุมชนน้อยลงไปด้วยเช่นเดียวกับการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ย่อมตกอยู่ในกลุ่มที่มีส่วนร่วมกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ก็คือกลุ่มประชาชนที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไปนั่นเอง และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริอร นิยมเดช (2556) วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปี 2555 บ้านหนองอ้อ หมู่ 3 ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปี 2555 บ้านหนองอ้อ หมู่ 3 ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปี 2555 บ้านหนองอ้อ หมู่ 3 ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี งานวิจัยของ วิษณุ หยกจินดา (2557) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนหมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภองิ้วน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภองิ้วน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกว้าง ตำบลทับไทร อำเภองิ้วน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผลวิจัยนั้นมีส่วนร่วมด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เป็นสิ่งปกติของมนุษย์ทั้งหลายในการเล็งเห็นผลประโยชน์ของตนเองเพื่อให้เกิดความสุขในชีวิต ฉะนั้นในการดำเนินชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงก็จะทำให้ชีวิตมีความสุข

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของประชาชน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่า มีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน พัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชน มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงการวางแผนพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงและมีส่วนร่วมในการเสวนาและแสดงความคิดเห็นของประชาชนในชุมชนเพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินผล อธิบายได้ว่า ในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันหา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแนวคิดของโคเฮน ที่กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่จะต้องสังเกตคือ ความเห็นความชอบและความคาดหวังซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้ และควรมีปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิฑูลย์ แก้วสุวรรณ (2559) การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง และศึกษาแนวทางการปรับปรุงปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง พบว่า การพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง โดยที่มีความรู้ความเข้าใจที่อยู่ในระดับสูงที่สุดนั้น พบว่ามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปราชญ์ผู้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทุกด้านที่ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงดำเนินชีวิต ส่วนด้านความมีเหตุผลพบว่าชุมชนได้เห็นข้อเด่น ข้อดี โอกาส เรื่องของปัจจัยการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ นั้น ควรเน้นการพัฒนาและทบทวน ศึกษาให้ชัดเจนและทำเพื่อประโยชน์ในอนาคต การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่างเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการปัญหาได้ด้วยตนเองตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และแนวทางการปรับปรุงการพัฒนาชุมชนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย การมุ่งเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ การเกิดขึ้นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ

3. อภิปรายผลความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงกับการมีส่วนร่วมของชุมชนบ้านร่องหมากน้อย ตำบลกลันหา อำเภอมือง จังหวัดบุรีรัมย์ จากผลวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีความสัมพันธ์เชิงบวกซึ่งอยู่ในระดับสูงกับความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีความสัมพันธ์เชิงบวกซึ่งอยู่ในระดับปานกลางกับความรู้ความเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในชุมชนมีความสนใจใฝ่ใจในการหาความรู้ความเข้าใจเข้าถึงหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็ง ตั้งแต่ระดับครอบครัวไปถึงระดับชุมชน ซึ่งมีกิจกรรมหลายอย่างในการก่อให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชน สอดคล้องกับกรมการพัฒนาชุมชน ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขยายผลในกระบวนการทำงาน เป็นระยะด้วยเกณฑ์ประเมิน 6 ด้าน คือ 1) ด้านการลดรายจ่าย (ทำสวนครัว ปลูกดอกบายมุข) 2) ด้านการเพิ่มรายได้ (มีอาชีพสุจริต ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม) 3) ด้านการประหยัด (มีการออม

มีกลุ่มออมทรัพย์ฯ) 4) ด้านการเรียนรู้ (สืบทอดภูมิปัญญา มีการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง) 5) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ใช้วัสดุดิบในชุมชน ประกอบอาชีพ ปลูกต้นไม้) 6) ด้านการเอื้ออาทรต่อกัน (ช่วยเหลือคนจน รู้รัก สามัคคี) เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันและความปลอดภัยแก่ครอบครัว ชุมชนให้มีความรัก ความสามัคคีการสร้างจิตสำนึกของประชาชนให้เกิดความเชื่อมั่นในการพึ่งตนเองโดยใช้กิจกรรมรักบ้านเกิด หรือกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ร่วมกัน ร่วมกันสร้าง กระแสหรือปลูกฝังค่านิยมใหม่ในการพัฒนาโดยยึดหลักความพอดี ให้เกิดขึ้นตั้งแต่คนภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน เด็กและเยาวชน สร้างศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อเป็นแหล่งถ่ายทอดความรู้และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์หลายรูปแบบทั้งระดับภูมิภาคและระดับส่วนกลางเพื่อเผยแพร่กิจกรรมของหมู่บ้านพัฒนาที่ประสบผลสำเร็จอย่างต่อเนื่อง ควบคู่วิชาการบูรณาการที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นสิ่งที่ทำได้ยากยิ่ง หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการได้จะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาหมู่บ้านให้ประสบผลสำเร็จบนพื้นฐานแห่งความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน ควรมีการประชาสัมพันธ์แนะนำให้ประชาชนในชุมชน นำผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการหรือกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในการพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในการมีส่วนร่วมของชุมชน

2. ผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน ควรจัดทำสื่อ แสดงผลงานของกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ถึงผลที่จะเกิดแต่ชุมชนในระยะสั้น และระยะยาว โดยจัดทำรายละเอียดของแผนงานหรือโครงการต่าง ๆ

3. ผู้นำชุมชนหรือคณะกรรมการหมู่บ้าน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น โครงการ ประเพณีกีฬาและนันทนาการต่าง ๆ เปิดโอกาสให้เข้าร่วม รับฟังการแถลง ผลการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณ ให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบในเรื่องลักษณะเดียวกันในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยที่เกิดขึ้น และเพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณา วางแผน กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนของประเทศตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย เช่น ด้านทรัพยากร สิ่งแวดล้อม ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยม

3. ควรมีการศึกษาถึงบทบาทของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ความเข้มแข็งของกลุ่มที่ส่งผลต่อชุมชน และการพึ่งตนเองของกลุ่มดังกล่าวมีมากน้อยอย่างไร หรือการวัดผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนว่าประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2557). **แกนนำกับการขยายผลหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบโดยทุนชุมชน.** ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ชั้นที่ 5 อาคารรัฐประศาสนภักดี ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร.
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2548). **นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ประคอง กรรณสูต. (2542). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์.** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระมหาประกาศิต สิริเมโธ (ฐิติปสิทธิกร). (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านคลองใหม่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภักธุช ศรีหมอกเมธ. (2551). **การมีส่วนร่วมในการบริหารการปกครองท้องถิ่นของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งคา ตำบลทุ่งคา อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร.** รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- รัฐพงศ์ บุญญานุวัตร. (2552). **การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของประชาชนเขตดุสิตกรุงเทพมหานคร.** รายงานวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- วิษณุ หยกจินดา. (2557). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน หมู่บ้านทุ่งกร่าง ตำบลทับไทร อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี.** งานนิพนธ์ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศีลวัต ศรีสวัสดิ์. (2552). **ความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ที่มีภูมิลำเนาในเขตกรุงเทพมหานคร.** วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม) คณะพัฒนาลังคม และสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สมคิด ศรีสิงห์. (2558). **ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก.** วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- สิริอร นิยมเดช. (2556). **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินกิจกรรมตามโครงการหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบปี 2555 บ้านหนองอ้อ หมู่ 3 ตำบลมะขาม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี.** สาขาวิชาการจัดการภาครัฐ และภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560.** กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์ สำนักงานราชเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- Cohen John M. & Uphof, Norman T. (1980). **Participation's Place in Rural Development, Seeking Clarity Through Specificity.** World Development, Vol. 213.